

[Undervisningsministeren.]

henseende bedst kan sammenlignes med København.

Man har — for at kunne bedømme lovforslagets økonomiske virkninger — beregnet, hvorledes forslaget ville have virket, såfremt det havde været gennemført i årene 1954-55—1957-58. Resultatet af disse beregninger viser, at Københavns kommune de nævnte år ville have fået et mertilskud ifølge lovforslaget — sammenlignet med det efter de gældende regler faktisk oppebårne tilskud — på ca. 8-10 mill. kr om året eller ca. 20-25 pct.

Det må i denne forbindelse bemærkes, at Københavns kommune som følge af, at eksamensklasserne ved gennemførelsen af den nye skoleordning formindskes med 2 klasser (1. og 2. mellemskoleklasse), vil få ca. 5,9 mill. kr. mindre i årligt statstilskud til sit eksamensskolevæsen i henhold til den gældende overenskomst af 8. august 1919 angående den storkøbenhavnske refusionsordning.

Med hensyn til enkeltheder i lovforslaget skal jeg i øvrigt henvise til de forslaget ledsagende bemærkninger.

Jeg tillader mig at anbefale lovforslaget til velvillig behandling i det høje ting.

Jeg tillader mig endelig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om fordeling af udgifterne til statsskoler og kommunale gymnasieskoler.*

Ved lov nr. 189 af 5. juni 1959 om fordeling af udgifterne til statsskoler og kommunale gymnasieskoler uden for København, Frederiksberg og Gentofte blev der for provinskommunerne tilvejebragt økonomisk ligestilling mellem kommuner med statsskoler og kommuner med kommunale gymnasieskoler. Samme ligestilling var allerede etableret inden for Storkøbenhavn ved lov nr. 169 af 20. marts 1918 angående ordningen af den højere undervisning i de 3 hovedstadskommuner.

Da den økonomiske refusionsordning vedrørende eksamensskolerne ifølge de nævnte

to love imidlertid er højst forskellig, er landets kommuner således på dette område stadig genstand for en forskelsbehandling, som man må finde det påkrævet snarest at få afskaffet, hvilket også ved flere tidligere lejligheder har været nævnt for det høje ting.

Man foreslår derfor herved den i fjor vedtagne fordelingslov vedrørende udgifterne til de offentlige gymnasieskoler uden for Storkøbenhavn udvidet til også at omfatte de tre hovedstadskommuner, idet man samtidig har foreslået den for disse gældende særlige refusionslov ophævet. Man opnår herved inden for eksamensskolevæsenet en fuldstændig økonomisk ligestilling mellem alle landets kommuner (bortset fra Færøerne og Grønland), hvad enten de har statsskole eller kommunal gymnasieskole eller er beliggende uden for eller inden for Storkøbenhavn.

Da den særlige storkøbenhavnske refusionsordning, der hermed foreslås ophævet, yder de tre hovedstadskommuner samme statstilskud til eksamensklasser ved mellem- og realskoler og gymnasieskoler ($\frac{2}{5}$ af driftsudgiften + almindeligt lærerlønstilskud), mens fordelingsloven kun omfatter tilskud til eksamensklasser ved gymnasieskoler (90 pct. af driftsudgifterne), således at eksamensklasser ved kommunale realskoler alene oppebærer almindeligt lærerlønstilskud + for tiden et på finansloven hjemlet mindre suppleringsstilskud, lider hovedstadskommunerne ved ophævelsen af den særlige refusionsordning et tilskudstab fra staten til mellem- og realskolernes eksamensklasser på $\frac{2}{5}$ af disses driftsudgifter.

Derimod opnår de ved indførelsen af fordelingslovens tilskudsordning et mertilskud til deres kommunale gymnasieskoler på $90 \text{ pct.} \div \frac{2}{5} = 50 \text{ pct.}$ af driftsudgifterne, bortset fra lærerlønninger, og et mindre bidrag til statsskolerne på $\frac{3}{5} \div 10 \text{ pct.} = 50 \text{ pct.}$ af disses driftsudgifter.

Alt efter forholdet mellem antallet af eksamensklasser ved realskolerne og gym-

[Undervisningsministeren.]

nasienskolerne i kommunen giver den foreslåede nye refusionsordning, som nævnt i bemærkningerne til lovforslaget, en mindreindtægt til København og Frederiksberg på henholdsvis 2,9 og 0,5 mill. kr. og en merindtægt til Gentofte på 0,1 mill. kr., når realskolernes antal af eksamensklasser opgøres i overensstemmelse med den nye skolestruktur.

Det bemærkes i denne forbindelse, at det er ministeriets hensigt at lade den mellem staten og Københavns, Frederiksberg og Gentofte kommuner afsluttede overenskomst fra 1922 angående fordelingen af udgifterne med driften af statens og hovedstadskommunernes kursus efter principper svarende til den nugældende storkøbenhavnske refusionsordning ændre i overensstemmelse med de nu foreslåede tilskudsprincipper, og at der som følge heraf vil opstå en besparelse på ca. 0,3 mill. kr. for København, 0,1 mill. kr. for Frederiksberg og 0,05 mill. kr. for Gentofte, mens staten vil få en merudgift på ca. 0,45 mill. kr.

Endelig skal nævnes, at de tre hovedstadskommuner ved at blive underlagt fordelingsloven fremtidig selv må bære den fulde udgift til forrentning og afskrivning af etableringsudgifter, samt at de bliver tilpligtet at betale 75 pct. af etableringsudgiften til nye gymnasieskoler.

Jeg tillader mig at anbefale lovforslaget til velvillig behandling i det høje ting.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Elias Lauf* til ministeren for Grønland:

„Hvad agter ministeren at foretage sig for snarest at etablere en effektiv bekæmpelse af den tiltagende spækhuggerplage i Grønland, som landsrådet og sælfangerne gang på gang har gjort opmærksom på?“

Elias Lauf: Det er alle i Grønland bekendt, at spækhuggerne, når de optræder i flokke i de grønlandske farvande, forvolder megen skade for sæl- og hvalfangsterhvervet, og denne plage er ikke blevet mindre med tiden — tværtimod. Man siger med god grund, at spækhuggerne har formeret

sig og er steget i antal i en uhyggelig grad i de seneste år. Forklaringen herpå kan måske søges i, at disse skadelige dyr er ved at blive fortrængt og forjaget fra deres tumlepladser i andre farvande og således er blevet drevet over mod Grønlandskysten, hvor de nu har fundet sig et eldorado. Et af de mest hærgede farvande er Diskobugten i Nordvestgrønland, hvor spækhuggerne opholder sig bogstavelig talt hele året rundt, og hvert år overvintre de i flere flokke sammen med de indespærrede sødyr i de åbne vande inde i vinterisen, og dér udøver de et uhyggeligt myrderi på de værgeløse sødyr. Spækhuggerne er lige så grådige som ulve. Der er så godt som intet levende væsen tilbage, hvor som helst de kommer.

Jeg selv, som stammer fra sælfangerstanden, har triste erfaringer og ved, hvad det betyder at have disse uhyggelige dyr i nærheden. Det er jo altid sørgeligt at se sælfangere, familieforsørgere, som har været ude på fangst i kajak eller i motorbåd, komme hjem uden at have set en eneste sæl eller hval i den bedste fangstsæson, fordi spækhuggerne har rensat farvandet for alle sødyr for lange, lange tider. Derfor er det ikke så underligt, at den grønlandske befolkning og landsrådet i den senere tid har beskæftiget sig med dette spørgsmål mere end nogen sinde før, og dette må betragtes som et nødråb fra de grønlandske erhververe, som jeg kan udtrykke således: hvem kan befri os fra spækhuggerens ødelæggelser? Det er et nødråb, som kræver alvorlig overvejelse.

Det er oplyst fra flere sider, at man i andre lande er begyndt at bekæmpe spækhuggerplagen på forskellige måder: i Norge fra kuttere forsynet med mindre kanoner, i Island fra jetjagere udstyret med raketkanoner, naturligvis ved amerikanernes hjælp, og på Færøerne fra motorbåde og robåde; men i Grønland har man imidlertid ikke hidtil foretaget sig noget. Ganske vist beskyder grønlænderne spækhuggerne fra motorbåde og robåde, når de bliver nærgående, og Grønlandsposten vil vide, at den danske marinebase i Grønland agter at yde assistance ved beskydning af spækhuggere i grønlandske farvande, hvor dens fartøjer måtte løbe op i sådanne flokke på inspektionstogterne.

[Elias Lauf.]

Det er meget godt med det, men det er en effektiv, systematisk bekæmpelse af spækhuggerne, der er nødvendig for Grønlands vedkommende, og det er min opfattelse, at dette er en statsopgave for at værne om de grønlandske erhververes interesser. Det er en livsvigtig opgave for Grønland, som må søges løst for enhver pris.

Ministeren for Grønland (Lindberg): Alle, som jeg har talt med angående den af det ærede medlem hr. Elias Lauf rejste sag, har været enige i at understrege den alvorlige ulempe, det er for fangerne i Grønland, at spækhuggerne gør så stor skade på fangstdyrene, og at det ville være højest gavnligt, hvis der kunne gøres noget imod det. Spækhuggeren er et meget farligt dyr, hvis blodtørst overstiger næsten alle de rovdyr, vi kender fra landjorden.

I anledning af det ærede medlems spørgsmål har jeg nu undersøgt, hvilke henvendelser der, siden det nuværende landsråd for Grønland blev oprettet for en halv snes år siden, har været rettet fra landsrådet eller fra anden side til ministeriet for Grønland angående bekæmpelse af spækhuggere. Jeg har konstateret, at der i 1954 i landsrådet blev stillet en forespørgsel, som resulterede i, at man bad ministeriet forelægge problemet for ministeriets biolog og for hvalfangerkaptajnen. Dette skete, og de afgav begge en udtalelse, som i det væsentlige går ud på, at man fra flest muligt passerende fartøjer bør beskyde de spækhuggere, man kommer forbi. Denne udtalelse blev i 1955 meddelt til landsrådet, som tog sagen til efterretning. I 1956 blev der igen stillet en forespørgsel i landsrådet, som blev besvaret af formanden, men i øvrigt ikke gav anledning til nogen henvendelse fra landsrådet til ministeriet. Herudover har der ikke i de sidste 10 år været rettet nogen henvendelse til ministeriet for Grønland.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at hvalfangerkaptajn Johs. Larsen for nylig har skrevet en artikel om denne sag, hvilken artikel er opsendt til Grønlandsposten, og at de oplysninger, han fremkom med, muligvis kan give anledning til forslag til afhjælpning af spækhuggerplagen. Jeg har foranlediget, at eksemplarer af dette manuskript

bliver sendt til de 2 ærede grønlandske folketingsmedlemmer.

I denne artikel går kaptajn Larsen ind for, at der ved et samarbejde mellem den grønlandske erhvervslånefond og landsrådet anskaffes et hvalfangerfartøj på et halvt hundrede tons, og at dette fartøj sættes ind mod spækhuggerne, navnlig ved Diskobugten. Kaptajn Larsen mener, at indtægten fra et sådant fartøjs fangst kan dække udgifterne ved dets drift. Det er måske nok noget optimistisk efter de erfaringer, vi i øvrigt har med hensyn til hvalfangst i Grønland, men selv om der skulle blive et mindre underskud, ville det sikkert være pengene værd, hvis der til gengæld kunne opnås en virkelig formindskelse af spækhuggerplagen.

Jeg vil nu henlede landsrådets opmærksomhed på, at sagen har været rejst her, og vi kan da vel regne med, at landsrådet på ny vil drøfte sagen og fremkomme med et forslag til løsning af dette problem.

Elias Lauf: Jeg takker for den højtærede ministers besvarelse og for den positive interesse, ministeren viser en grundig undersøgelse af denne sag.

Den højtærede minister anviste den udvej, at sagen muligvis kan løses i samarbejde mellem den grønlandske erhvervslånefond og landsrådet. Dertil vil jeg sige, at jeg ikke rigtig er sikker på, at man kan overkomme det, da den grønlandske erhvervslånefond i forvejen er hårdt spændt for, således at mange ansøgere har måttet vente i et eller flere år, før de har fået ansøgningerne bevilget.

Hvis det er tanken at udnytte kødet af de skudte spækhuggere, er det naturligvis godt for befolkningen. Men det, som grønlænderne først og fremmest ønsker, er en udryddelse af spækhuggerne, så at man i fred og ro kan fange mange flere sæler og småhvaler og dermed forøge produktionen.

Til slut vil jeg udtale min glæde over den højtærede ministers udtalelse om, at han vil henlede landsrådets opmærksomhed på sagen, så at det kan drøfte den på ny og fremkomme med et forslag. Men landsrådet må være overbevist om i forvejen, at det kan regne med en rimelig støtte fra statens side til sagens hurtige gennemførelse.

Ministeren for Grønland (Lindberg): For at undgå misforståelse må jeg måske gøre det ærede medlem hr. Elias Lauf opmærksom på, at det forslag, jeg omtalte til løsning af problemet med bekæmpelse af spækhuggerne, ikke er fremsat af ministeriet for Grønland, men er fremsat af hvalfangerkaptajn Johs. Larsen.

Jeg er bekendt med den belastning, der er af erhvervslånefonden for Grønland. Jeg mener derfor også, andre løsninger kan tages op, og jeg vil meget gerne være med til at overveje sådanne løsninger, når landsrådet måtte have drøftet sagen og fremkommer med forslag i så henseende.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Rosing* til ministeren for Grønland:

„Hvad agter ministeren at foretage sig for at ændre den nuværende, helt urimelige ordning, hvorefter de grønlandske folketingsmandater ved folketingsvalg kan komme til at stå ubesat over længere perioder?“

Rosing: Som bekendt har Grønland først fået repræsentation i folketinget ved grundloven af 1953 og den dertil knyttede grønlandske valglov fra samme år. Ifølge denne lovs kap. I § 3 vælges folketingsmedlemmerne for 4 år, regnet fra den almindelige valgdag i den øvrige del af riget, bortset fra Færøerne.

Ordningen fremstilles klart i bemærkningerne til lovforslaget om folketingsvalg i Grønland, som jeg vil tillade mig at citere:

„Med hensyn til spørgsmålet om valgperioden for de grønlandske medlemmer foreslås det, at denne følger valgperioden for de øvrige medlemmer af folketinget, således at de grønlandske folketingsmedlemmers mandater bortfalder, samtidig med at der afholdes nyvalg i den øvrige del af riget. Dette vil medføre, at Grønland i tiden fra den almindelige valgdag, og indtil nyvalg har kunnet afholdes i Grønland, vil stå uden repræsentation. Man går ud fra, at folketinget i dette tidsrum kun vil behandle sager, der er af interesse for den grønlandske befolkning, såfremt disse sager er absolut hastende.“

Denne bemærkning må forstås sådan, at der — i tilfælde af at der udskrives et folketingsvalg i den øvrige del af riget — først skal foretages valg i Grønland, når de lokale forhold tillader det, hvorved Grønland kan komme til at stå uden repræsentation i lang tid. Vi må være forberedt på, at der bliver røre i Grønland herom.

Da hverken landsrådsforhandlingerne i 1956, 1957 eller 1958 tyder på, at landsrådet er bekendt med de omtalte bemærkninger til lovforslaget, specielt om denne fortolkning af § 3, vil jeg spørge den højtærede minister, om dette er rigtigt. Er det tilfældet, vil jeg betragte det som en forsummelse fra ministeriets side, idet jeg går ud fra, at landsrådet omgående ville have reageret og protesteret mod denne camouflerede og haltende lovgivning, som stadig ifølge grundloven giver den grønlandske befolkning en rettilighed, der for en tid kan fratages den.

I disse år, hvor de grønlandske problemer i sammenligning med tidligere tid svulmer op, og hvor nye retningslinjer er ved at trækkes for fortsættelsen af den igangværende udvikling, er det utænkeligt for mig og den grønlandske befolkning, at bemærkningernes forudsætning om, at det høje ting kun rent undtagelsesvis vil behandle grønlandske sager i en repræsentationsløs periode, kan holde i praksis. Jeg vil derfor bede den højtærede minister tage initiativet til at søge loven ændret, så de uheldige virkninger i videst muligt omfang afbødes, og jeg kan tilsige vor medvirken til en eventuel forhandling herom.

Ministeren for Grønland (Lindberg): Baggrunden for det ærede medlems spørgsmål er bestemmelsen i lov om folketingsvalg i Grønland, lov nr. 173 af 5. juni 1953 § 5, stk. 3, hvori det bestemmes, at det ved kongeligt åbent brev om folketingsvalgs afholdelse kan overlades til landshøvdingen at fastsætte en anden dag til valgets foretagelse end den for det øvrige rige bestemte. De geografiske forhold i Grønland vil jo medføre, at der i forbindelse med udskrivning af valg inden for 4 års perioden vil opstå vanskeligheder med at nå udfærdigelsen af valglisten, anmeldelse af kandidater og de mange praktiske detaljer, som er nødvendige for tilrettelæggelsen af et folke-

[Ministeren for Grønland.]

tingsvalg. Det vil derfor være sandsynligt, at landshøvdingen bliver nødt til at fastsætte en valgdag, som ligger senere end valgdagen hernede. Hvis valgdagen hernede ligger på et for Grønland uheldigt tidspunkt, f. eks. sent på efteråret, vil det eventuelt kunne medføre, at valg i Grønland først kan afholdes hen på foråret. Grønland vil da være urepræsenteret i folketinget i den periode, idet de grønlandske folketingsmandater ved opløsningen af folketinget bortfalder sammen med de øvrige mandater.

Forud for vedtagelsen i 1953 af loven om folketingsvalg i Grønland havde det grønlandske landsråd foreslået, at de grønlandske rigsdagsmedlemmer skulle vælges for en 4-årig periode uafhængigt af rigsdagens valgperiode. Under behandlingen i rigsdagen ville man gerne følge landsrådet, så vidt det var muligt, men man mente dengang, at det kunne være uheldigt at bevare de grønlandske mandater, efter at alle andre mandater var ophørt. Derfor mente man i 1953 ikke at kunne gå ind for den af landsrådet foreslåede ordning. Det fremgik i øvrigt af landsrådsvedtagelsen, at landsrådet kun betragtede den som vejledende.

Jeg vil gerne understrege, at det ikke, som af det ærede medlem anført, specielt var ministeriet, der gik ind for den regel, som findes i loven. Det var rigsdagens udtrykkelige ønske, at den skulle udformes således, som den blev.

Under behandlingen i rigsdagen i 1953 blev der både fra landstingsudvalgets side og af nogle af medlemmerne givet udtryk for, at man fandt, det ville afhjælpe vanskelighederne noget, hvis de to grønlandske folketingsmænd, hvis mandater var bortfaldet, kunne sidde i folketingets Grønlandsudvalg og derigennem få lejlighed til at følge med i arbejdet og gøre deres indflydelse gældende.

I lov om Grønlands landsråd og kommunalbestyrelser m. v. af 27. maj 1950 er der ved lov nr. 281 af 24. oktober 1953 siden indført den regel, at de to grønlandske folketingsmedlemmer automatisk er medlemmer af folketingets Grønlandsudvalg. Loven bestemmer yderligere, at såfremt folketingsvalg i Grønland først kan finde

sted, efter at der har været afholdt valg i den øvrige del af riget, bevarer de i Grønland valgte medlemmer deres sæde i udvalget, indtil folketingsvalg har fundet sted i Grønland.

Regeringen er naturligvis ligesom i 1953 indstillet på at følge de grønlandske ønsker længst muligt. Jeg mener imidlertid ikke, at situationen på dette område har ændret sig væsentligt, siden vi behandlede loven om folketingsvalg i Grønland i 1953, og kan derfor ikke give noget tilsagn om at medvirke til en ændring i dette forhold.

Efterhånden som samfærdselsmidlerne i Grønland forbedres med bedre teletjeneste og måske en forholdsvis veludbygget intern flyvetjeneste, vil problemet vel også blive mindre, og jeg tror, det er vigtigt, at vi sætter ind på at få de grønlandske valg afholdt så hurtigt som overhovedet muligt efter valgdagen hernede. Derved bliver problemet mindre.

Jeg kan tilsige det ærede medlem hr. Rosing, at vi fra ministeriet for Grønlands side skal gøre, hvad vi kan for at fremskynde valget, og vi skal undersøge, om der med henblik på et kommende folketingsvalg er særlige foranstaltninger, som vi kan iværksætte.

Rosing: Jeg skal takke den højtærede minister for hans besvarelse af mit spørgsmål, som jeg imidlertid ikke kan udtrykke nogen tilfredshed med, og jeg tror også, at skuffelsen over denne afvisende holdning vil være stor i Grønland.

Jeg skal i øvrigt nærmere bemærke følgende. Den højtærede minister anførte som en mildnelse af det uheldige i ordningen, at vi forbliver medlemmer af Grønlandsudvalget. Det kan jo være meget godt, men de praktiske muligheder for at udøve dette medlemskab bliver jo små, hvis økonomiske forhold efter folketingsmandatets ophør ikke muliggør, at man opholder sig i København.

Jeg havde ikke tænkt mig, at man skulle gå så vidt, at man helt løsgjorde den grønlandske valgperiode fra den i den øvrige del af riget gældende. Men kunne man ikke skabe en ordning, så de grønlandske mandaters periode stadig løb fra den almindelige valgdag, men således at de ved udskrivning af valg kunne forlænges indtil valgets

[Rosing.]

afholdelse i Grønland, naturligvis under forbehold af grundlovens 4 års frist?

Jeg henstiller endnu en gang indtrængende til den højtærede minister at medvirke til at fjerne den urimelighed, jeg har påvist.

Ministeren for Grønland (Lindberg): Jeg vil gerne sige til det ærede medlem hr. Rosing, at det jo er rigtigt, at muligheden for at holde kontakt med arbejdet hernede ved sæde i Grønlandsudvalget ikke ville være særlig værdifuld, hvis ikke det økonomiske problem for de afgående folketingsmedlemmer blev løst.

Jeg tror imidlertid ikke, at der vil være nogen vanskelighed ved at finde en løsning på det økonomiske. Folketinget har jo tidligere truffet en ordning, hvorefter folketingsmedlemmerne fra Grønland har fået betaling for den fulde periode, og jeg tænker som sagt også, at der kan findes en løsning på dette økonomiske problem.

Det andet problem er vanskeligere at løse. Det er et kompliceret forhold, kan man godt sige, idet valg i Grønland jo vedrører både indenrigsministeriet og Grønlandsministeriet, men samtidig også folketinget, og derfor vil jeg gerne tilsige det ærede medlem, at vi vil være med i overvejelser angående disse faktorer og se, om der kan skabes en ordning i den retning, som det ærede medlem skitserede i tillægsspørgsmålet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Sandau* til ministeren for offentlige arbejder:

„Vil ministeren for offentlige arbejder søge udvirket, at regningerne for benyttelsen af rigstelefonen overføres til den almindelige telefonregning, eller i modsat fald udvirke, at betalingsfristen udsættes til efter den 1. i den påfølgende måned?“

Sandau: Når man anvender telegraf eller rigstelefon, får man hver måned tilsendt en særskilt regning på beløbet, som er forfalden til betaling den 24. eller 25. i den påfølgende måned, og hvis man betaler efter denne dato, koster det 1 kr. i strafgebyr. Det er mit indtryk, at denne krone

betales meget ofte. Det er i sig selv en mærkelig og i nogen grad irriterende foreteelse, at abonnenterne skal modtage disse små selvstændige telefonregninger, og det er i almindelighed ufatteligt, at man teknisk set ikke har kunnet finde frem til et system, hvorefter disse beløb simpelt hen blev skrevet på den ordinære telefonregning, således at man ligesom for mellembyssamtalerne betalte på telefonregningen for ekstrasmåtaler. Det vil vel i nogen grad ske nu, da man automatisk kan dreje sig frem til abonnenten. Men dersom regningerne fortsat skal komme særskilt, vil jeg gerne spørge den højtærede minister for offentlige arbejder, om ministeren vil søge udvirket, at disse regningers forfaldsdato flyttes hen på den anden side af den 1. i den påfølgende måned. Måske har det ikke betydning så meget, da man i sin tid indførte den nugældende forfaldsdato; der har måske oven i købet været en mening dermed, altså ud over at hente den omtalte enkrone hjem i strafgebyr. Meget store dele af befolkningen foretager i dagene omkring den 1. i måneden indbetalinger på postkontorerne, og det vil derfor være ganske praktisk, dersom den her omtalte regning på naturlig måde kan gå ind som en af flere. Telegraf og rigstelefon vil måske nok derved miste en hel del enkroner, der sikkert udgør et efter forholdene betragteligt beløb. Til gengæld vil mange sikkert være ministeren taknemlige, fordi han har fjernet et omend lille irritationsmoment.

Ministeren for offentlige arbejder (Lindberg): Telefonselskaberne sender hvert kvartal en regning til samtaleabbonenterne. Denne vedrører hovedsagelig abonnementsafgifter og afgifter på tællerdebiterede samtaler, medens afgifter på kuponnoterede samtaler kun udgør en ubetydelig del. Post- og telegrafvæsenets regninger vedrører derimod bortset fra de særlige forhold i statstelefonområderne Sønderjylland og Møn udelukkende kuponnoterede afgifter for rigssamtaler, samtaler med udlandet, telegrammer og telexskrivninger. Afgifterne for disse arter af korrespondance løber ofte op til meget store beløb for de enkelte korrespondenter. Post- og telegrafvæsenet giver derfor altid specifikation til dokumentation af regningsbeløbene med benyttelse af de

[Ministeren for offentlige arbejder.]

under ekspeditionen benyttede kuponer. Denne specifikation gives gratis, og den fremkommer som følge af en direkte interesse hos mange korrespondenter, f. eks. hoteller og rejsebureauer, rederier, mæglere o. s. v., der benytter kuponerne til videre afregning. Denne udsendelse af kuponer sammen med regningerne finder kun undtagelsesvis sted hos telefonselskaberne, og kun når der tegnes specielt abonnement herpå.

Post- og telegrafvæsenet har overvejet spørgsmålet om kvartalsvis udsendelse af regningerne eventuelt i forbindelse med telefonselskaberne, men en sådan overgang til kvartalsvis udsendelse ville betyde, at antallet af kuponer ville svulme stærkt op og besværliggøre regningsbehandlingen, samt medføre, at regningsbeløbene for en 3 måneders periode i mange tilfælde bliver så store, at korrespondenterne utvivlsomt ville foretrække den nugældende ordning. Da post- og telegrafvæsenet endvidere ville blive påført et betydeligt rentetab, har man ikke anset det for forsvarligt at opgive månedsvis udsendelse af regningerne. Hvad specielt rigssamtaler angår, sker der dog en gradvis ændring henimod den ønskede ordning, idet en stadig større del af rigssamtaler afvikles ved selvvalg og derved bliver registreret på abonentens tæller sammen med abonentens øvrige samtaler, og hele tællerbeløbet opkræves under ét af telefonselskabet.

Med hensyn til spørgsmålet om at udsætte betalingsfristen til efter den 1. i den påfølgende måned kan oplyses, at afgiften på korrespondance i en måned først forfalder til betaling den 25. i den næste måned. Når betalingsfristen ikke passerer månedsskiftet, skyldes dette hensynet til publikum i almindelighed, idet der som bekendt er særlig stor belastning på postkontorerne med deraf følgende længere ventetid de første dage i en måned. Post- og telegrafvæsenet har derfor ikke ment det rigtigt at bidrage til en øget belastning med egne regninger. Dette gælder specielt København; i provinsen opkræves regningsbeløbet af postbudene, og for ikke at skabe yderligere belastning i den travle tid har man henlagt opkrævningen til den stille tid mellem den 10. og 25. i hver måned.

Sandau: Jeg takker den højtærede minister for den meget udførlige redegørelse. Jeg kan godt se de mange vanskeligheder, men når jeg særlig har koncentreret mig om spørgsmålet om at flytte datoen, er det, fordi jeg mener, at der er sket en ændring, siden denne ordning blev lavet. Tidligere var mange mennesker ugelønnede, i dag er det i langt højere grad end tidligere almindeligt, at folk alligevel indbetaler penge den 1. Det kommer derfor ikke til at virke som en belastning omkring den 1.; det vil gå ind som én af flere indbetalinger og således være mere praktisk. Det er derfor, jeg ønsker denne ændring.

Ministeren for offentlige arbejder (Lindberg): Jeg har ikke kunnet opfatte det ærede medlems sidste udtalelse som noget tillægsspørgsmål og er derfor nødt til at henholde mig til det, jeg sagde i mit første indlæg.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Sandau* til handelsministeren:

„Vil handelsministeren søge udvirket, at der skabes mulighed for — eventuelt blot i vinterhalvåret — at mælkebutikker kan lukke om søndagen i byer, hvor de lokale sundhedsmyndigheder, mejerier og kundekreds har givet deres tilslutning?“

Sandau: I flere byer har mælkehandlerne tilsendt kommunalbestyrelsen en anmodning om dispensation til at lukke om søndagen i det omfang, dette kunne ske uden at medføre væsentlige ulemper for forbrugerne og leverandørerne. En sådan lukning er ønskelig, fordi den ville gøre det muligt at skabe tidssvarende arbejdsforhold på detailmejerierne for disses personale og herved en tilfredsstillende standard for detailmælkehandelen. Mælkehandlerne var i den tro, at loven om byernes forsyning med mælk og fløde hjemlede kommunerne denne ret til at dispensere. På forespørgsel har handelsministeriet imidlertid fortolket lovens § 4, stk. 2, således, at der ikke var mulighed for kommunerne til at give dispensation, så forretningerne kunne lukke om søndagen, selv om der blot var tale om lukning i vinterhalvåret. Dette betyder fak-

[Sandau.]

tisk, at landets mælkehandlere med den formulering, loven har fået, ikke har mulighed for at få andel i en udvikling, der kendetegnes ved bedre sociale og arbejdsmæssige vilkår. Det kan ikke undgås, at der fremkommer et skærende modsætningsforhold mellem den efterhånden store gruppe borgere, der meget hurtigt vil tage 5 dages arbejdsuge og lignende fremskridt som en selvfølge, og dem, hvis arbejdsforhold er fastlåst i en lov som denne på en allerede antikveret måde. Jeg vil desuden understrege den meget store vanskelighed, der er ved at skaffe fornøden arbejdskraft til en branche, der arbejder om søndagen. Denne vanskelighed er yderligere blevet forstærket ved den store mangel på arbejdskraft, der hersker for tiden, og som alt tyder på yderligere vil skærpes i den kommende tid. Det er mælkehandlernes mening at distribuere søndagsmælken om lørdagen, således at der ikke bliver tale om gammel mælk, men blot om, hvorledes mælken opbevares; med de moderne afkølingsmidler, mange forbrugere råder over, og med det kolde vejr, vi normalt har i disse måneder, skulle mælken let kunne holde sig. Yderligere vil jeg gerne understrege, at ved den ønskede ændring af loven skal der ikke direkte tages stilling til spørgsmålet om søndagslukning, men blot åbnes mulighed for, at kommunerne selv kan afgøre, om det i det enkelte tilfælde kan lade sig gøre at etablere den ønskede lukning, og om det er forsvarligt, alle forhold taget i betragtning. Man må erindre, at de enkelte kommuner har store og gode muligheder for at vurdere de lokale forhold, der umuligt kan være ensartede.

Landsforeningen af Detailmælkehandlere i Danmark har i efteråret til handelsministeriet fremsendt anmodning om at få loven ændret derhen, at der blev skabt mulighed for at give den omtalte dispensation. Ministeriet har i den anledning forespurgt en række myndigheder og organisationer derom, men ministeriet har på grundlag af det fremkomne materiale ikke ment at kunne fremsætte forslag om ændring af loven. Jeg ved godt, at det i nogen grad er almindeligt, men noget mærkeligt er der dog i det: at andre skal afgøre, om der kan

blive mulighed for det høje ting for at vurdere, om et forhold er ret og rimeligt. Men bortset herfra er jeg ikke enig med handelsministeriet i vurderingen af materialet, thi flere af de adspurgte har besvaret spørgsmålene ud fra den forudsætning, at det i loven skulle fastsættes, at forretningerne skulle lukke om søndagen, medens hensigten kun er, at kommunerne skal have mulighed for at dispensere, hvor det skønnes forsvarligt. Netop derfor var det ønskeligt, at der blev fremsat forslag om ændring af loven, således at et udvalg nedsat af tinget fik lejlighed til at vurdere det foreliggende materiale.

Jeg vil på grundlag af disse betragtninger spørge den højtærede handelsminister, om ministeren vil tage spørgsmålet om en ændring af loven op til fornyet overvejelse eller, dersom det er muligt, på anden måde udvirke en løsning af problemet.

Handelsministeren (Philip): Såfremt detailmejeriernes ønske om søndagslukning skal imødekommes, forudsætter det en ændring af bestemmelserne i mælkelovens § 4.

I november sidste år anmodede Landsforeningen af Detailmælkehandlere i Danmark handelsministeriet om at søge tilvejebragt hjemmel for, at kommunalbestyrelserne kunne tillade søndagslukning. Da ministeriet udmærket godt kunne forstå detailmælkehandlernes ønske om på denne måde at få bedre arbejdsforhold for detailmælkehandlerne og disses personale, tog man spørgsmålet op til overvejelse og forelagde sagen for de interesserede myndigheder og erhvervsorganisationer, netop de organisationer, der i sin tid var repræsenteret i mælkekommissionen, hvis indstilling ligger til grund for den nuværende formulering af mælkeloven. Medens detailhandlernes organisationer, Den danske Handelsstands Fællesorganisation, og Den danske Bagerstands Fællesorganisation, kunne tilslutte sig detailmælkehandlernes ønske, nærede man fra anden side betænkeligheder ved forslaget eller udtalte sig imod det. Således kunne hverken de kommunale myndigheder, husmødrene, dyrlægerne eller engrosmejerierne gå med til den ønskede lovændring. Især sundhedsmæssige hensyn,

[Handelsministeren.]

hensynet til forbrugernes forsyning og til arbejdsgangen på mejerierne blev fremført imod detailhandlernes ønske. Handelsministeriet fandt herefter ikke tilstrækkeligt grundlag for at imødekomme landsforeningens anmodning, og det har man meddelt landsforeningen i sidste måned.

Jeg forstår godt, at detailmælkehandlerne nu har begrænset deres ønske til at omfatte søndagslukning om vinteren, og hvor de lokale sundhedsmyndigheder, mejerier og kundekredsen giver tilslutning dertil. Vi står jo nu umiddelbart foran sommermånederne, og da det navnlig er i disse måneder, der hersker betænkelighed ved søndagslukning, forekommer det mig, at vi kunne benytte den tid til at tænke på, om man uden at tilsidesætte de sundhedsmæssige krav, og uden at det fører til prisforhøjelser, kan muliggøre opfyldelsen af mælkehandlernes forståelige ønske.

Sandau: Jeg takker handelsministeren for det velvillige svar og vil gerne medvirke til, at vi kan finde frem til en løsning. Jeg vil dog understrege, at sundhedsmyndighederne, som har til huse i indenrigsministeriet, henholdt sig til en skrivelse fra Forbrugerrådet, hvoraf det fremgik, at også Forbrugerrådet havde haft en velvillig indstilling til sagen; det synes jeg taler sit temmelig kraftige sprog.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Anders Andersen* til finansministeren:

„Vil finansministeren på baggrund af den protest, som venstre i Mariagerkredsen har rejst i anledning af udnævnelsen af skatterådsformanden i Hobro skattekreds, begrunde, efter hvilke saglige hensyn valget er foretaget? Finder finansministeren det ikke rimeligt, at også amtsskatterådene får en alsidig erhvervmæssig sammensætning som fastsat i loven for skatterådene vedkommende?“

Anders Andersen: Det spørgsmål, jeg har fundet anledning til at rejse over for ministeren, er begrundet i den udnævnelse af skatterådsformand, som har fundet sted i Hobro skattekreds i Randers amt. Der har, siden denne udnævnelse fandt sted, været rejst en ret stærk kritik af denne udnævnelse, og denne kritik er kommet til udtryk i en udtalelse af Mariagerkredsens venstre, der har været samlet til delegeretmøde. Jeg beder om formandens tilladelse til et citat:

„Mariagerkredsens venstre, samlet ved delegeretmøde tirsdag den 1. marts i Mariager, misbilliger, at der ved udnævnelsen af medlemmer til amtsskatterådet i Randers amt ikke tages hensyn til berettigede ønsker fra store kredse af befolkningen.

Ved at udnævne en socialdemokrat, der ikke tidligere har beskæftiget sig med ligningsarbejde, til skatterådsformand i Hobro skattekreds, har finansminister Kampmann tilsidesat landbruget, der ikke er repræsenteret i amtsskatterådet, hvor partiet venstre heller ikke er repræsenteret.“

Det er disse bemærkninger, som giver mig anledning til at stille dette spørgsmål til finansministeren. Jeg finder, at den fremgangsmåde, der på dette område er benyttet, er meget uheldig over for skatteyderne. Det er min opfattelse, at det af hensyn til skatteydernes tillid ville være både ret og rimeligt, at de folk, der udpeges til medlemmer af et amtsskatteråd, det vil altså sige til formænd for skatterådene, i hvert fald har en vis forudsætning for at kunne varetage et sådant arbejde.

Jeg vil ikke bestride ministerens ret til at udpege, hvem der passer ham, men det er efter min opfattelse en udfordring til skatteyderne, når denne udvælgelse foregår, som det er sket i dette tilfælde. Jeg forstår derfor udmærket godt, at en protest som den, der er rejst på dette delegeretmøde, og som deles af vide kredse af skatteydere ude omkring, kommer frem, og jeg finder også anledning til i folketinget at få en

[Anders Andersen.]

udtalelse fra den højtærede finansminister om hans syn på disse spørgsmål.

Der står jo i statsskattelovens § 18 om skatterådene, at der skal være en rimelig repræsentation. Nu ved jeg udmærket godt, at denne paragraf ikke uden videre kan overføres til amtsskatterådene, men jeg tror alligevel, det ville være både rigtigt og hensigtsmæssigt, om den højtærede minister ved udvælgelse til disse amtskatteråd også lagde vægt på, at det blev en erhvervsræssig repræsentation.

Vi har i øjeblikket i Randers amtsskatteråd 3 socialdemokrater og 1 konservativ. Socialdemokratiets repræsentanter er en landarbejder, en snedkersvend og en redaktør, medens den konservative er sagfører. Man vil altså se, at der er store erhvervsgrupper, som overhovedet ingen repræsentation har i amtsskatterådet. Dertil kommer, at partiet venstre som sådant overhovedet heller ikke er repræsenteret i amtsskatterådet.

Jeg vil gerne have ministerens svar på, om han mener, det er en saglig fremgangsmåde, om han ikke mener, det er rimeligt, at der ved udvælgelse af amtsskatterådsformænd lægges vægt på, at der er en repræsentation for erhvervenes interesser.

Finansministeren (Kampmann): Valget af amtsskatterådsmedlemmer sker — på samme måde i øvrigt som valg af skatterådsmedlemmer og skatterådsformænd — efter kvalifikationer og efter de erhverv, de pågældende indehaver.

Jeg kan oplyse, at i amtsskatterådet i Randers amt, hvor der er 4 skatteråd, sad før den pågældende udnævnelse en landsretssagfører, en købmand, en tømmer og en overfodermester. Nu er købmanden gået af og erstattet af en redaktør. Da den nye mand, redaktøren, er ny i arbejdet, er han ikke valgt til formand; det blev landsretssagføreren, der havde den største anciennitet, og det er den normale fremgangsmåde.

Hvad repræsentationen i øvrigt i Randers amt angår, skal oplyses, at skatterådene i amtet har i alt 14 medlemmer, heraf 4 gård ejere og 1 husmand, så man kan ikke sige, at landbruget, hvortil overfodermesteren i amtsskatterådet jo også hører, ikke er

repræsenteret i skatterådsarbejdet i Randers amt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Poul Møller* til finansministeren:

„Har finansministeren været bekendt med eller samtykket i postgirofondens opkøb af obligationer?“

Poul Møller: Det har altid været almindelig respekteret, at den økonomiske politik her i landet var delt mellem på den ene side finansministeriet og regeringen med parlamentarisk basis i folketinget og på den anden side den uafhængige institution Danmarks nationalbank, hvis opgave det efter nationalbankloven er at fastsætte renteforholdene og derigennem animere den økonomiske aktivitet eller holde tilbage på den. Det er ligeledes givet, at nationalbanken ikke kan udøve denne funktion uden både at have herredømme over den korte rente og over den langvarige rente; det vil sige, at man ikke kan udøve funktionen alene ved hjælp af diskontoforhøjelser, men også må kunne betjene sig af køb og salg af obligationer for derigennem at holde det almindelige renteniveau således, som nationalbankens ledelse mener det bør holdes under hensyn til alle økonomiske omstændigheder.

Efter den diskontoforhøjelse, der fandt sted i februar måned, gjorde nationalbanken da også et forsøg på at regulere obligationskurserne, den lange rente, i overensstemmelse med den stedfundne diskontoforhøjelse. Det fremgår bl. a. af den skrivelse, folketingets valutaudvalg har modtaget fra den højtærede finansminister, at nationalbanken i februar måned har solgt for 43 mill. kr. obligationer. Det fremgår tillige af denne redegørelse, at staten ikke i den pågældende måned har opkøbt obligationer.

Det er imidlertid nu blevet offentliggjort, at vel har staten ikke opkøbt obligationer, hvad den heller ikke havde hjemmel til, men derimod har postgirofondens, som ligger inde med betydelige midler, der henstår i nationalbanken, anvendt et meget stort beløb, nemlig 30-40 mill. kr., til opkøb af obligationer på samme tidspunkt, som

[Poul Møller.]

nationalbanken solgte obligationer, eller i umiddelbar forlængelse af nationalbankens salg, hvorved obligationskurserne steg. Dette bevirkede i sig selv stærke uroligheder med hensyn til kursforholdene på Københavns Børs, og jeg vil derfor rette det spørgsmål til den højtærede finansminister, om den højtærede finansminister har været bekendt med postgirofondens disposition ved køb af obligationer for et så stort beløb, og om den højtærede finansminister eventuelt har samtykket deri.

Det er jo bekendt, at i postgirofondens bestyrelse er finansministeriet repræsenteret, så vidt jeg ved, ved finansdepartementets chef. Jeg vil derfor gerne spørge, om fondens bestyrelse har rådført sig med den højtærede finansminister, inden man anvendte en del af postgirofondens midler til på det pågældende tidspunkt at opkøbe obligationer i dette størrelsesforhold. Er dette sket, og har den højtærede finansminister samtykket heri, vil jeg tillade mig at rette det spørgsmål til den højtærede finansminister, om han har rådført sig med Danmarks nationalbanks ledelse, inden han har samtykket i dette betydelige opkøb, og om han ikke i almindelighed vil være enig med mig i, at det er uheldigt, at en statsdirigeret fond foretager så betydelige obligationsopkøb på et tidspunkt, da nationalbanken prøver på ved en modgående bevægelse at holde kurserne på obligationerne nede.

Finansministeren (Kampmann): Postgirofondens indskud er gennem de senere år steget stærkt. Postgirofondens, i hvis bestyrelse såvel postvæsenet som finansdepartementet er repræsenteret, således som den ærede spørger var inde på, har mange gange over for finansdepartementet fremsat ønske om at måtte anbringe en del af disse indskud på fast måde, enten i obligationer eller som indskud i banker og sparekasser. Før krigen var det således, at op til 80 pct. af indskuddene var fast anbragt. Under krigens begivenheder gik denne andel ned, og da krigen hørte op, var det kun 17 pct. af fondens midler, der var anbragt i obligationer. I de følgende år steg denne andel — lidt varierende, det afhæng også lidt af indskuddene — til mellem 25 og 30 pct.

Fra finansministeriets side har man altid hævdet, det var rimeligt, at en del af disse midler var anbragt i obligationer. På den anden side måtte man sige, at når stigningen i indskuddene var så stærk, kunne man ikke være sikker på, hvorvidt den kunne holde, og derfor syntes man ikke, man skulle op på en så høj procent som før krigen. I de senere år, fra midten af 50erne og op til i dag, er den andel af kontohavernes indskud, som er anbragt i obligationer, faldet jævnt. Det skyldes tilbageholdenhed med køb fra postgirofondens side, ikke så meget efter ønske fra postvæsenet som efter ønske fra finansministeriet, idet vi var noget betænkelige ved, at man på den måde købte mange obligationer.

I begyndelsen af dette år, hvor forholdene var normaliseret, rejste postgirofondens som så ofte før ønsket om at købe obligationer, og jeg samtykkede i, at man nu begyndte at foretage opkøb. Det er det, postgirofondens har gjort, og i dag er det 27 pct. af kontohavernes indskud, der er anbragt i obligationer.

Når det ærede medlem spørger, om jeg, før dette obligationskøb var påbegyndt, har rådført mig med nationalbanken, må jeg sige, at dette har ikke været tilfældet. Det har vi i og for sig aldrig gjort. Nationalbanken henvendte sig til mig — hvad der er meget naturligt; de ser jo afregningerne fra postgirofondens om dette obligationskøb — og så talte vi om det, og da vi så, at købet påvirkede markedet, standsede vi det.

Poul Møller: Jeg takker den højtærede finansminister for svaret. Jeg vil gerne have lov til at stille det tillægsspørgsmål til den højtærede finansminister, om ikke ministeren i al almindelighed måtte anse netop det valgte tidspunkt for opkøb af obligationer for postgirofondens midler for at være uheldigt, just efter den foretagne diskontoforhøjelse, og om ikke finansministeriet, når det vil udøve funktion som køber gennem en af staten dirigeret fond, bør tænke på den almindelige obligationsrente og den virkning, et så betydeligt indkøb af obligationer vil have på obligationskurserne.

Den højtærede finansminister har oplyst, at han ikke havde forhandlet med natio-

[Poul Møller.]

nationalbanken inden opkøbet af disse obligationer, men at nationalbanken siden har henvendt sig til ministeren herom. I den anledning vil jeg gerne spørge den højtærede finansminister, om han vil være enig med mig i, eller om han kan give et tilsagn i folketinget om, at han i fremtiden ved lignende obligationskøb for statsejede midler eller for statsfonds vil rådføre sig med nationalbanken, der skal pleje obligationsmarkedet her i landet.

Finansministeren (Kampmann): Der er jo mange statsinstitutioner, der køber obligationer fra tid til anden, og at forhandle med nationalbanken om enhver transaktion på dette område tror jeg ikke vil være praktisk. Med hensyn til postgiro-fonden har vi aftalt med nationalbanken, at købene skal foregå mere jævnt i fremtiden.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring i lov om afsætning af danske landbrugsvarer.

Valgt blev: *Carl Petersen, Ditlevsen, Einer-Jensen, Poul Hansen (Svendborg), Hjortnæs, Lund Jensen, Chr. Thomsen, Kirkegaard, Kristian Kristensen, Jens Chr. Christensen, Anders Andersen, N. Chr. Christensen, Niels Eriksen, Harald Nielsen, H. C. Toft, Poul Møller og Poul Sørensen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om Københavns frihavn.

(Første behandling findes i tidenden sp. 514, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 493).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Lars M. Olsen: Af betænkningen vil det fremgå, at udvalget har modtaget en henvendelse fra Dampskibsrederiet C. K. Hansen. Da det ikke er nævnt i betænkningen, hvad henvendelsen går ud på, vil jeg gerne gøre et par bemærkninger om den.

I følge den praksis, der har eksisteret for Københavns frihavn, har den siden sin start haft eneret til udnyttelse af stevedorevirksomheden i frihavnen. Nævnte virksomhed, C. K. Hansen, har henvendt sig til udvalget med klage over den ny bestemmelse, som er optaget i lovforslaget, og hvorefter det nu lovmæssigt bliver fastslået, at frihavnen har denne eneret, altså man lovfæster den praksis, som ikke tidligere var nedfældet i loven. Udvalget har imidlertid efter at have undersøgt sagen ment at måtte henholde sig til den bestemmelse, som findes i lovforslaget, især fordi det jo temmelig tydeligt fremgår af besvarelsenerne og for resten også af klagerens henvendelse, at der ikke er sket nogen udnyttelse i økonomisk henseende fra frihavnens side ved udøvelsen af stevedorevirksomheden.

I øvrigt har udvalget stillet en række spørgsmål vedrørende de nye forhold, som frihavnen kommer til at stå over for efter Danmarks tilslutning til de syv og den begyndende liberalisering, der finder sted inden for dollarområdet, inden for GATT-området. Udvalget har spurgt ministeren for offentlige arbejder, hvilken virkning dette kan tænkes at få for frihavnen fremover, og man har også spurgt, om ikke det ville være hensigtsmæssigt, at der blev indrettet flere frihavne i vort land, og der er her ganske konkret peget på en frihavn i Nordjylland. Af de besvarelsener, der på dette område foreligger, fremgår det imidlertid, at der ikke over for ministeriet har været rejst konkret ønske i den retning, og at man, så vidt det i øjeblikket kan skønnes, sikkert ikke har tilstrækkelige arealer til sådanne udvidelser, rent bortset fra at investeringerne vil være særdeles kostbare.

Endvidere har udvalget spurgt, om Danmarks indtræden i det ydre frihandelsom-